

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

december 8 • 2021

MYNTNINGEN FÖR HERTIG MAGNUS I STOCKHOLM ÅR 1563

SPELPENNING MED KLÄDDA KORT I ♥

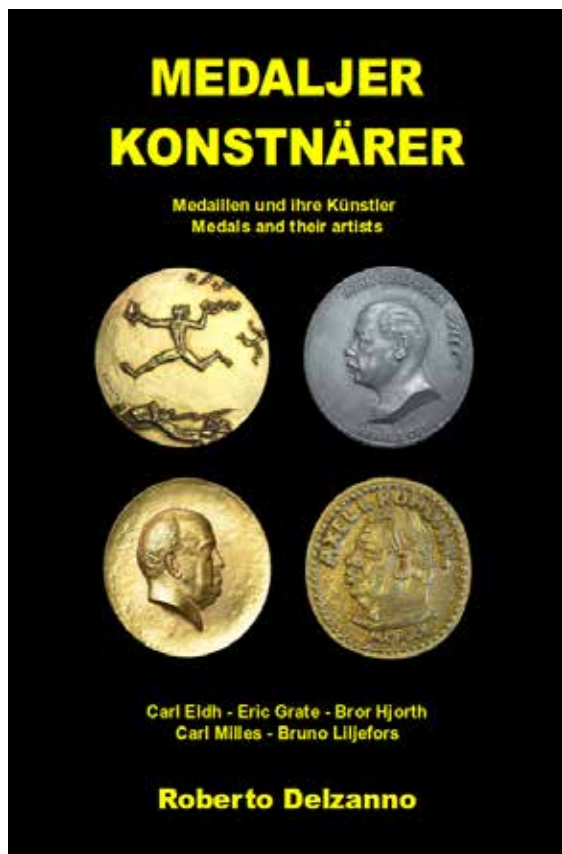
MYSTERIET MED DEN DUBBELPRÄGLADE KVARTSSKILLINGEN

SNF:s HEMSIDA 25 ÅR!

30 SEK

Medaljer & Konstnärer

Utkommer 2022

Boken beskriver Carl Eldh, Eric Grate, Bror Hjorth, Carl Milles och Bruno Liljefors hela medaljutgivning, deras medaljkonst och omständigheterna kring själva utgivningen och användandet av medaljerna. För första gången någonsin ges en sammanhållen bild över dessa konstnärer. Systematiskt har varje konstnärs medaljproduktion dokumenterats genom mitt forskningsarbete, där Riksarkivet med Myntverkets räkenskaper och Kungliga biblioteket med dess tidningsarkiv tillfört betydelsefull och för vår nutid delvis tidigare helt okänd kunskap. Jag har sålunda kunnat identifiera flertalet "tidigare" okända utgåvor, klarlägga fakta kring utgivandet och fastställt tidigare okända upplagor. Många tidigare frågetecken och oklarheter är nu äntligen utredda och klarlagda.

Samtliga av mig kända typer och varianter, inklusive olika metaller och randpräglingar är avbildade och systematiskt beskrivna.

Boken är trespråkig (svenska, tyska, engelska), helt i färg, A4, om ca 500 sidor och beräknas utkomma under 2022. I skrivande stund är manuset närmast färdigskrivet och endast korrekturläsning återstår innan boken lämnas till tryckning i vår.

Roberto Delzanno

Numismatiker - Författare - 0708-865008
roberto@delzanno.se - www.delzanno.se

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

ges ut av

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

KANSLI OCH REDAKTION

Banérgatan 17 n b
11522 Stockholm
Tel. 08 - 667 55 98
info@numismatik.se
Måndagar kl. 10 - 12 och 13 - 16

Se www.numismatik.se
om ev. tillfälligt stängt kansli.

Plusgiro 150007 - 3
Bankgiro 219 - 0502
Svenska Handelsbanken

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE

Monica Golabiewski Lannby
monica@numismatik.se

PRENUMERATION

200 SEK / år (8 nr)
Medlemmar erhåller tidningen
automatiskt.

Kom ihåg att
meddela adressändring!

SNT trycks med bidrag från
*Gunnar Ekströms stiftelse för
numismatisk forskning* samt
*Sven Svenssons stiftelse för
numismatik*.

Redaktionen ansvarar inte för ej
beställt material. Texter och bilder i
SNT lagras elektroniskt och publiceras
som pdf på föreningens hemsida.
Den som sänder manus till SNT
medger detta.

Register över alla artiklar och
notiser i SNT 1977 - 2020 finns i
sökbart pdf-format på hemsidan.

TRYCK

Pipeline Nordic AB

ISSN 0283-071X

HÖSTEN/VÅREN 2021

Föreningens aktiviteter

SNF:s lokaler på Banérgatan är nu färdigrenoverade.
Kansliet är åter öppet för besök på måndagar kl. 10-12, 13-16.
Se www.numismatik.se om eventuellt tillfälligt stängt.
Kansliet nås varje dag på: info@numismatik.se

En fin men dubbelslagen spelpenning från 1700-talet är beskriven i
detta nummer. Under nästa år kommer en ny spalt under "felpräglat"
på initiativ av Martin Wettmark. Och glöm inte SNF:s erbjudande
om föredrag i er lokala förening. Ett gott nytt år önskas er alla av
redaktionen. Nästa nummer utkommer i början av februari 2022.

DECEMBER

1 Julfest - onsdag

Plats SNF, Banérgatan 17 - www.numismatik.se

18.00 Föreningens traditionella julfest för våra medlemmar med glögg,
lussekatter och julgodis. En mindre julauktion kommer att genomföras.
Någon förteckning sänds inte ut i förväg. Kontant betalning vid
auktionstillfället.

2022

FEBRUARI

16 Föreningskväll - onsdag

Plats SNF, Banérgatan 17 - www.numismatik.se

18.00 FÖREDRAG. Gunnar Nehls: *Moderna sedlar från idé till färdigt tryck*.
Sedelgravören och formgivaren Gunnar Nehls berättar om de nya
svenska sedlarna och om hur sedelkonsten dramatiskt har förändrats för
att hänga med in i samtiden.

MARS

16 Föreningskväll - onsdag

Plats SNF, Banérgatan 17 - www.numismatik.se

18.00 FÖREDRAG. *Nya Sveriges mynt 1521-2021*. Dan Carlberg, Bengt
Hemmingsson och Magnus Wijk berättar om arbetet med den nya
upplagan av boken Sveriges mynt 1521-2021.

*Kontrollera på respektive hemsida
att mötet du tänkt besöka
inte är inställt!*

Vill er lokala förening stå som värd för en föreningskväll?

Anmäl i så fall intresse till

info@numismatik.se

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Adress: Banérgatan 17 n b, Stockholm. T-bana Karlplan; buss 4, 44, 76.
Kansliet är öppet: måndagar kl. 10 - 12 & 13 - 16, om tillfälligt stängt se hemsidan.
Kansliet är stängt: midsommar - 1 september; jul- och nyårshelgerna.
Hemsida: www.numismatik.se.

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

presenteras även på Svenska Numismatiska Föreningens hemsida
www.numismatik.se

Den tryckta tidskriften kommer ut första veckan i februari – maj, september – december.
På hemsidan kan man sedan ta del av SNT i lägupplöst pdf-format.

ANNONSPRISER

1/12 sida
47 × 50
mm
250 SEK

1/8 sida
72 × 50
mm
350 SEK

1/6 sida
47 × 105
mm
400 SEK

1/4 sida
72 × 105
mm
600 SEK

1/2 sida
151 × 105
mm
1 200 SEK

1/1 helsida
151 × 214 mm
2 000 SEK

mittuppslag
5 000 SEK

2:a & 3:e
omslagssidan
2 500 SEK

4:e omslagssidan
5 000 SEK

SNT behåller samma låga annonspriser även 2022

Annonsen på årsbasis får dessutom 20% rabatt – insänd pdf gäller

Annonsstopp senast den 1:a i månaden före utgivning

Radannonser: SNF-medlemmar erbjuds gratis annons med tre rader
att köpa, sälja eller byta samlarobjekt – kontakta info@numismatik.se

Annonsen som inte är förenliga med SNF:s och AINP:s etik avböjs

INNEHÅLL SNT 8 • 2021 – december

ARTIKLAR OCH NOTISER

	SID.
Myntningen för hertig Magnus i Stockholm år 1563.....	181–184
Spelpenning med klädda kort i ♥	185
Föreningens hemsida 25 år! – www.numismatik.se	186–187
Mysteriet med den dubbelpräglade kvartsskillingen	188
Schweizaren som ville vara lagom	189
Medlemsavgiften för år 2022 kan betalas in redan nu	192
Det flytande myntet.....	192
Stockholm Numismatica 2021	194
Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.....	195
Copenhagen Coin Fair 2021	196

FASTA RUBRIKER

NYTT OM BÖCKER – RECENSIONER – BOKTIPS – LÄSTIPS.....	190–191
PRESSKLIPP 1928.....	191
LOKALA NUMISMATISKA FÖRENINGAR & MYNTKLUBBAR I SNF.....	194
MYNTFYND	195
AUKTIONER & MÄSSOR.....	196

OMSLAG

Dubbelpräglad spelpenning i mässing från 1700-talets mitt. Diameter 32 mm. Det är en så kallad allmän spelpenning särskilt avsedd för kortspelet *trisett*. På ena sidan visar den tio spelkort med hjärter kung, dam och knekt, därefter en sju, sexa och så vidare till hjärter ess. Alla är ordnade i ring, en *calendrion* eller *calodendrion* i hjärter. Läs mer på sidan 185.

KMK SAMLING. FOTO: GABRIEL HILDEBRAND..

Myntningen för hertig Magnus i Stockholm år 1563

Av Bengt Hemmingsson

Efter Gustav Vasas död och tronskiftet 1560 inleddes förhandlingar mellan Erik XIV och hans halvbröder rörande furstendömenas statsrättsliga ställning. Dessa utmynnade i de så kallade 'Arboga artiklar' som antogs vid en riksdag i april 1561. I den tjugofjärde paragrafen behandlas frågan om mynträtt. Hertigarna förbjöds prägla mynt med annan vikt och halt än vad som föreskrevs för de kungliga mynten och de skulle också förses med regentens bild på ena sidan. Den som bröt mot detta skulle för all framtid förlora rätten att prägla mynt och endast kunglig nåd kunde ge honom den tillbaka.¹

Detta innebar att kungen förbehöll sig rätten att bestämma myntens vikt och halt, medan hertigarna fick åtnjuta inkomsterna av myntningen. Någon begränsning i dessa stipulerades inte heller. Bestämmelsen om att myntens ena sida skulle upptas av kungens porträtt markerade också att han behöll höghetsrättigheten, *jura regalia*.²

För myntningen under Erik XIV:s regering kom 'Arboga artiklar' inte att få någon praktisk betydelse. Hertig Johan fångslades 1563 efter det att Erik bland annat dragit in broderns mynträtt. Eftersom Johan inte synes ha präglat några egna mynt hade denna åtgärd mest ett symbolvärde.

Hertig Karls furstendöme förvaltades visserligen självständigt, men han var bara tio år gammal vid Gustavs frånfälle. Karl hann således inte utveckla sitt intresse för myntfrågorna under Eriks regering. Hertig Magnus har dock begagnat sig av sin mynt-

1. Hertig Magnus av Östergötland (1542–1595). Målning av okänd konstnär.

FOTO: WIKIPEDIA COMMONS.

rätt, om än i begränsad omfattning. Han valde nämligen att utnyttja den i form av en präglingsrätt vid myntverket i Stockholm år 1563, samma år som hans mentala hälsa försämrades, vilket snart gjorde honom oförmögen att själv leda sitt furstendöme.

Vid arbetet med *Den svenska mynthistorien: Vasatiden 1521–1654* har nya uppgifter framkommit som gör att vi nu kan få en god bild av hertigens myntning.

Tidigare forskning

Myntningen för hertig Magnus uppmärksammades redan av Elias Brenner i hans pionjärarbete om de svenska mynten. I andra upplagan av hans verk, som gavs ut postumt 1731, skriver han att hertigens 16-öres klippingar från 1563 har "två punkter till höger och vänster om kronan", vilket

framgick av Erik XIV:s myntordningar. De försågs med dessa tecken för att man skulle kunna skilja dem från de övriga mynten. Magnus "gladde sig nämligen åt sin rätt att – om än under Eriks namn – slå mynt", påstod Brenner.³

Därefter dröjde det till år 1874 innan denna episod i den svenska mynthistorien uppmärksammades igen. August Wilhelm Stiernstedt utgav då sitt arbete om myntorter, myntmästare och myntordningar, vilket baserade sig på rätt omfattande arkivstudier. I samband med en redogörelse för myntningen i Vadstena skriver han:

*Under 1563 års myntordning på 6-lödiga klippingar finnes en så lydande anteckning: "Iblandh these 1563 åhrs klippingar finnas några som Hertig Magnus till Östergöthlandh lät slå och hafva 2 punkter på hvar sidan Cronan och holler marck uthi fint 8 lodh." Häraf vill det synas, att denne Hertig Magnus, som hade sitt hufvudsäte i Wadstena, skulle här utöfvat den mynträttighet, som blef honom jemte Hertig Johan tillerkänd genom de statuter och artiklar, hvilka Erik XIV utgaf på Herremötet i Arboga den 14 April 1561. Någon vidare kännedom om en sådan här utförd myntning finnes icke att tillgå, ehuru väl några högst sällsynta klippingar med nämnda kännetecken ännu finnas i behåll."*⁴

Stiernstedt lämnar ingen hänvisning till källan för sitt citat ur 1563 års myntordning, inte heller för sitt påstående om de bevarade mynten. Senare forskning har därför haft svårt att förhålla sig till hans uppgifter. Axel

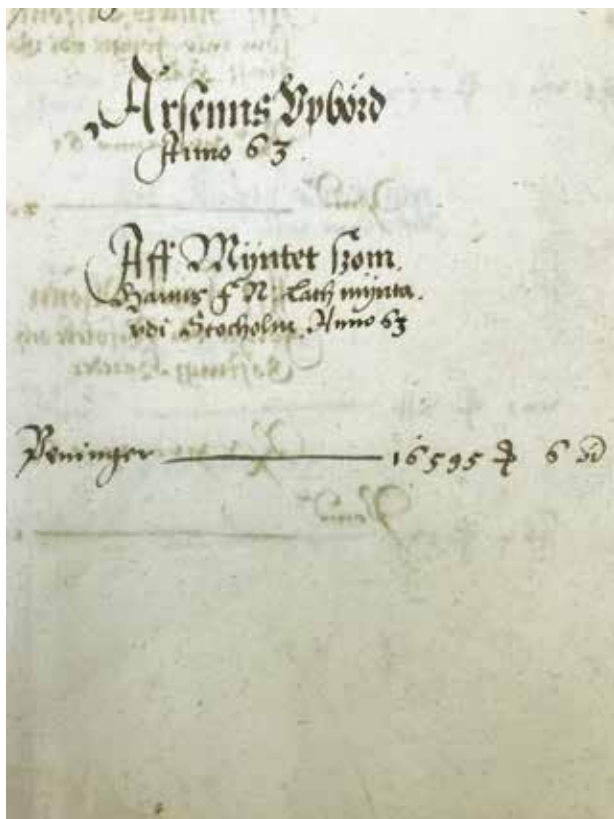
Wahlstedt, som år 1913 publicerade en uppsats om Erik XIV:s mynthistoria, synes ha tvivlat på Stiernstedts påstående om de bevarade mynten. Han genomgick själv Kungl. Myntkabinetts samling av klippingar utan att lyckas hitta något sådant exemplar. Trots det ansåg Wahlstedt att klippingarna i fråga skulle anses vara slagna i Vadstena, där hertig Magnus hade sitt huvudsäte.⁵

Wahlstedts antagande vederlades dock fem år senare av Carl Kjellberg i en artikel om myntningen i Vadstena. Han kunde med stöd av hertigens bevarade räntekammarböcker visa att myntningen i stället utförts i Stockholm.⁶

Ernst Nathorst-Böös återkom till frågan om hertigens myntning i en artikel år 1984. Hans intresse hade väckts av en kopia av handlingar i Riksarkivet, som hade översänts till honom av Hans Menzinsky, som ju forskade på Karl IX:s mynthistoria. Återigen angavs ingen källa, men Nathorst-Böös citerar samma passus i ”utdraget av förordningen från 1563” som Stiernstedt anfört om hertigens klippingar. Nathorst-Böös redogjorde också för den tidigare forskningen, men hans artikel utmynnar i konstaterandet att några dylika klippingar – med två punkter på vardera sidan om kronan – inte är kända i dag.⁷

När exemplar nummer 2 av hertigens klippingar (se Fig. 3 och Bilaga 2) såldes året efter hänvisades visserligen till Nathorst-Böös’ artikel, men det noterades bara att myntet hade ”kolon före och efter årtalet”; någon koppling till denna speciella myntning gjordes inte.

Det var först i en artikel av Håkan Widjestränd år 1995 som ett nytt grepp togs om hertigens klippingar. Han hävdade – med all rätt – att notisen om bitecknen på mynten missförståtts och att dylika mynt verkligen bevarats. Han konstaterade att vissa av 1563 års 16-ören ju försetts med kolon vid årtalet i stället för punkter, ett bitecken som bara förekommer på just denna årgång. ”Två punkter på var sida om kronan” är med andra ord ett riktigt påstående,

2. Utdrag ur Sten Nilssons räkenskap för hertig Magnus’ räntekammare år 1563.

FOTO: FÖRFATTAREN.

om det förstås som att de sitter längre ner, utmed kanterna av mynten och vid sidan av årtalsciffrorna.⁸ Denna attribuering har sedan dess accepterats av forskare och samlare.⁹

De skriftliga källorna

Som inledningsvis nämnts, så har nya källuppgifter framkommit som belyser myntningen för hertig Magnus. Den främsta av dessa utgörs av Erik XIV:s brev till myntmästaren i Stockholm, Jost Höijer, daterat Skärstad i Småland den 15 september 1563 (Bilaga 1). Det ingår i riksregistret men har undgått forskningens uppmärksamhet tills nu. Kungen befann sig på fälttåg mot danskarna men hade tydligen fått en förfrågan av hertig Magnus, som ”broderligen och kärigen” begärt att få tillåtelse att mynta några hundra lödiga marker silver. Erik befallde därför myntmästaren att ta emot så mycket silver

som Magnus ville överlämna, dock med förbehållet att mynten skulle slås ”under samma korn och ordning, desslikes under samma prägel såsom vårt mynt var, vilket slagit blev anno etc 61”.

Vidare föreskrev kungen rörande myntens utseende att det ”skall och därhos vara något tecken, dock oförmärkt, där uppå man samma mynt må igenkänna”. Erik avslutar sitt brev med att framhålla för Jost att hertigens myntning inte fick inkräkta på kungens egen, vilken myntmästaren skulle ”fara fort” med.

Vi kan således hämta två intressanta informationer ur detta brev. Den ena rör myntens silverinnehåll, som anmärkningsvärt nog skulle vara i enlighet med 1561 års myntordning, som föreskrev en bruttovikt om 24,04 gram och en 8-lödigt silverhalt (500/1000). Sedan dess hade man dock hunnit sänka silverhalten

i klippingarna tre gånger: i början av 1562 till 7 ¼ lod (484/1000), den 29 september 1562 till 6 lod (375/1000) och den 1 maj 1563 till 5 ½ lod (344/1000).¹⁰ Vidare skulle hertigens mynt förses med diskreta tecken, så att man kunde känna igen dem.

Föreskriften om silverhalten är förvånande. Den återkommer i myntskrivaren Daniel Hansson Mollsdorffs (1577–1651) kopiebok, i vilken han förde anteckningar om gångna tiders myntordningar. Han utnämndes till myntskrivare i Stockholm den 11 juni 1619 och verkade där till 1627, varefter han i början av 1628 tillsattes som kronans inspektör vid myntverket i Säter.

Under sin tid i Stockholm samlade Mollsdorff på sig uppgifter om myntordningar och myntförhållanden i äldre och nyare tider. Dessa anteckningar samlade han i en handskrivnen volym som tyvärr inte bevarats till våra dagar. Dess tidigare existens är dock omvittnad via bevarade avskrifter. I en av dem, inbunden i en volym förvarad i Kammарarkivet, noteras inledningsvis i marginalen: "Anno 1652 den 13 Aprilis då begyntes att skriva denna kopia av gamle Daniel Hanssons bok. Han haver i långlig tid tjänat Kronan för en Inspektör vid Kronans Mynt".

Mollsdorff hade ju avlidit endast ett halvår tidigare, så avskrivaren har säkerligen haft hans eget original framför sig. Det visar sig att ursprungskällan till Brenners och Stiernstedts uppgifter om såväl silverhalt i som kännetecken på hertig Magnus' mynt är denna kopiebok. Under en avskrift av 1563 års myntordning har Mollsdorff nämligen gjort en anteckning med samma ordalydelse som den av Stiernstedt ovan angivna.¹¹

Vi känner också till storleken på hertig Magnus' myntning. Sten Nilsson, hertigens räntmästare fick 16 595 mark 6 öre som "hans f(urstlige) n(åde) låtit mynta uti Stockholm Anno 63".¹² (Fig. 2). Detta skall dock jämföras med den kungliga markmyntningen under samma år, vilken uppgick till inte mindre än 2513 700

3. 16 öre klipping 1563 med kolon vid årtalet; exemplar nr 2 i *Bilaga 2*. Skala 1,5:1.

FOTO: HÅKAN WIDJESTRAND.

mark.¹³ Hertigen har således endast stått för 0,65 % av årets utmyntning.

Vi vet dock inte hur mycket silver som lämnats till myntningen av hertig Magnus; räkenskaper för hans silverkammare har funnits, men är inte bevarade.¹⁴ Vi kan därför inte utifrån leveranser av silver fastställa om kungens egendomliga föreskrifter om utmyntningsgrunden verkligen följts. Kamreraren Gudmund Larsson fick dock 40 mark i ersättning för att transportera "något silver som myntat blev" till Stockholm. Där levererade tydligen Magnus själv silvret till Myntet. En av hans andra kamrerare, tysken Maximilianus Clemens, fick nämligen ta hand om en smärre silverpost som blev över när hertigen "var uppe i Stockholm 63". Att ett visst fog finns för Brenners påstående om att hertigen var glad över sina mynt visas av en annan notis. Den kunglige kansliskrivaren Lasse Andersson fick nämligen 8 mark i gratifikation av Magnus för det ovan nämnda brevet som han skrev – och som undertecknades av Erik XIV – med instruktioner till Jost myntmästare.¹⁵

Erik XIV har vid tidpunkten för beviljandet av präglingsrätten haft anledning att hålla sig väl med hertig Magnus. Brodern Johan och hans hov hade som sagt fångslats och förts från Åbo till Vaxholm, dit de anlände den 28 augusti 1563, varefter hertigparet fördes till Gripsholm. En rad av Johans tjänare dömdes till döden den 1 september och avrättades, däribland den tidigare myntskrivaren i Svartsjö och Åbo, Mårten Jönsson.

I slutet av oktober skrev Erik till Magnus och informerade honom om

Johans "förrådiska handel" och han tog även upp frågan om successionen av regeringen. Så länge som Erik inte hade någon egen manlig arvinge stod ju Magnus närmast tronen, eftersom Johan skulle förbigås.¹⁶ Erik har tydligen velat få Magnus med sig på sin sida gentemot Johan; beviljandet av präglingsrätten var sannolikt en del i denna strävan.

De bevarade mynten

Vi kan slå fast att Magnus har erhållit en rätt att prägla mynt med kunglig stämpel vid myntverket i Stockholm; någon prägling i Vadstena har med andra ord inte ägt rum, som Stiernstedt och Wahlstedt antog. Såvitt vi vet har hertigens myntning endast utgjorts av klippingar, inte rundmynt. De diskreta tecken på mynten som kungen föreskrev motsvaras med all sannolikhet av de kolon vid årtalet som vi återfinns på ett fåtal av 1563 års 16-ören. Informationen som Daniel Hansson Mollsdorff lämnar därvidlag har tydligen funnits vid Stockholms myntverk, antagligen i form av nu förlorade dokument som han skrivit av. Vi vet dock inte med säkerhet att kungens föreskrifter om myntens höga silverhalt verkligen följts. En analys av några bevarade mynt vore därför intressant att göra.

1563 års 16-ören förekommer i ett flertal varianter. Årets prägling inleddes med dylika som försetts med en punkt upptill i fransidans sveasköld. Punkten indikerar att myntet slagits efter myntordningen av den 29 september 1562 med en finvikt av 4,51 gram. Den 1 maj året därpå sänktes finvikten i 16-örena till 4,13 gram; då

försvann också punkten i sveaskölden. Mynten från 1563 med kolon vid årtalet saknar punkten, eftersom de slogs efter den 1 maj.

Endast fem olika exemplar av 16-öret 1563 med kolon vid årtalet har registrerats, alla i privat ägo (*Bilaga 2*).¹⁷ Myntet saknas med andra ord i de viktigaste offentliga samlingarna av svenska mynt, såsom Kungl. Myntkabinettet, Uppsala universitetets myntkabinett och de Antellska samlingarna i Helsingfors. Teoretiskt sett kan även andra valörer ha präglats för hertig Magnus, vilka försetts med kolon vid årtalet för att särskilja dem. Vad som talar för det är att räntmästare Sten Nilssons uppbörd från myntverket i Stockholm inte är jämnt delbar med två; den utgjorde ju 16595 mark 6 öre, vilket motsvarar 8297 stycken 16-ören (2-marcker) samt 1 mark 6 öre. Klippingar i valörerna 8, 4 och 2 öre från 1563 är ju kända i den kungliga myntserien, varför även dessa kan ha slagits för hertig Magnus.

Bilaga 1

Erik XIV till Jost myntmästare i Stockholm, daterat Skärstad 15 september 1563.

Riksregistraturet 1563:II fol. 37v – 38r (Riksarkivet):

Thill Jost Myntthemestere, att hann någre hundrede löde mark sölf, till hertig Magni behoff förmynte schall datum Schärstad then 15 sept: Anno (etc) 1563

Schall thu wethe Josth, att vår Käre Broder thenn Högborne furste hertig Magnus, haffwer utaff oss broderligen

och käriligen waridtt begärendes, att wij wille tillathe, thz hans ktt: måtte lathe hoss tigh förmynte någre hundrede

Löde marker sölf uti penningar, Så haffue wij h:

ktt: thz broderligen efftherlatidtt, och ähre tillfridz att thu

må förmynte så myckitt tig utaff hans ktt: bliffuer

öffuer andtwardett; Doch med så-

denne bescheed och förordh, att same myntt schall ware under same Korn och Ordningh, Thesligitt och under same pregh, såsom vårt myntt war, hwilkitt slagitt bleff Anno (etc) 61, Schall och så ther hoss ware någett teckenn, doch oförmärkt ther upå mann same myntt må igehen kenne, så schall thu och icke theste mindre fare fortt med wårt Myntt, så att therutinnen icke någett måtte bliffue försumedtt, Ther effther thu tig haffuer till att rätte, Datum ut supra

Bilaga 2

16 öre klipping 1563 med kolon vid årtalet; registrerade exemplar:

- 1) Numismatisk Orden/Per Österlund, Borås, auktion 10/3 1979 nr 12.
- 2) Ahlström auktion 31, 1985 nr 196.
- 3) Ahlström auktion 58, 1998 nr 203.
- 4) Tradera 2004-10-08, nu i en svensk privatsamling.
- 5) eBay 2007-03-09, nu i en svensk privatsamling. Foto av myntet i Delzanno (2020) s. 314.

Ytterligare ett exemplar, ej identiskt med något av de ovan förtecknade, skall enligt uppgift finnas i en privat samling. Proveniensen är dock okänd och något foto har ej gått att få.

Därutöver har följande försäljning noterats:

– D. Holmbergs lagerkatalog 70, 1942 nr 30.

Noter

¹ Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar som höra till statsförvaltningens historia under tidevarvet 1521–1718, del 1:1:2, utg. E. Hildebrand, Stockholm 1887, s. 16.

² B. Odén: Striden om myntregalet under vasasönerna. *Historisk tidskrift* 1964 s. 148; K. Malmus: Erik XIV och 1500-talets statsvetenskapliga forskning. ”Jura regalia” i Arboga artiklar. *Scandia* 1969 s. 66, 72, 80f.

³ E. Brenner: *Thesaurus nummorum Sveo-Gothicorum* etc. Stockholm 1731 s. 82.

⁴ A. W. Stiernstedt: Om myntorter, myntmästare och myntordningar i det nuvarande Sverige. *Numismatiska Meddelanden* I, Stockholm 1874 s. 52.

⁵ A. Wahlstedt: Sveriges mynthistoria under Erik XIV:s regeringstid. *Numismatiska Meddelanden* XX, Stockholm 1913 s. 68f.

⁶ C. M. Kjellberg: Myntning och mynthus i Vadstena. *Numismatiska Meddelanden* XXI, Stockholm 1918 s. 79f.

⁷ E. Nathorst-Böös: Hertig Magnus av Östergötland mynt. *Myntkontakt/Svensk Numismatisk Tidskrift* 1984:4/5 s. 129.

⁸ H. Widjestrand: Hertig Magnus av Östergötlands mynt. *Mynttidningen* 1995:3 s. 8–9.

⁹ Se t.ex. R. Delzanno: *Sveriges myntbok 995–2022*, del 1, 2020 s. 314.

¹⁰ K. A. Wallroth: Sveriges mynt 1449–1917. *Numismatiska Meddelanden* XXII, Stockholm 1918 s. 28f.

¹¹ Myntte-Bok Nr 2, Myntväsen vol. 48, fol. 55 (Kammararkivet = KA).

¹² Sten Nilssons räkenskap 1563 fol. 2r; Furstendömenas räntekammare, hertig Magnus' räntekammare vol. 2: 2 (KA).

¹³ Egentliga myntränskaper har inte bevarats, utan siffran baserar sig på en restantieräkenskap som upprättades med myntmästarna Jost och Hans Höijer för åren 1562–1572, vari bl.a. silver- och kopparåtgången för 1563 års myntningar specificeras. Omräknat efter gällande myntordningar får vi det nämnda utmyntningstalet, med avdrag för myntarlön och avrundat till jämnt hundratal. Se Myntväsen vol. 2:1 (KA).

¹⁴ I en ensidig promemoria (”Till Minnes om the Regenskaper” etc) sägs bl.a. att de register som förts över hertigens ”klenodier, guld och silver” under 1560-talet hade lämnats av Sten Nilsson till kanslissekreteraren Rasmus Ludvigsson i Stockholm under hösten 1569; Furstendömenas räntekammare, hertig Magnus rk vol. 2:11 (KA).

¹⁵ Sten Nilssons räkenskap 1563 fol. 12r, 30r; Furstendömenas räntekammare, hertig Magnus rk vol. 2:2 (KA).

¹⁶ Erik XIV till hertig Magnus, riksregistraturet 1563:II, 20/10 fol. 181r–182r och 26/10 fol. 193v–195r (Riksarkivet). Vid den riksdag som sammanträdde i början av juni i Stockholm hade Johan dömts som landsförrädare. Han skulle dock få behålla sitt furstendöme bl.a. på villkor att han svor ny trohetsed till kungen, avstod från sin mynträtt och blev den tredje i successionsordningen efter Magnus och Karl, något som han vägrade att acceptera.

¹⁷ Jag vill rikta ett tack till Roberto Delzanno, Roger Lind och Håkan Widjestrand för hjälp med foton och uppgifter om de kända exemplaren.

En typ av spelpenning som Daniel Fehrman präglade på Kungl. Myntet i Stockholm åren 1757–1763. Mässing. Diameter 32 mm.

På detaljen ovan ses figurkorten i hjärter; kung, dam och knekt. Kungliga Myntkabinettet. FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

SPELPENNING MED KLÄDDA KORT I ♥

POPULÄRA KORTSPEL i Sverige under 1700-talet var cambio (kille), farao, l'hombre och triset. Triset spelades mycket redan under Fredrik I:s tid i Stockholm. Detta och andra ”store och äfwentyrliche spel” förbjöds av och till men utan att hörsammas.

Triset (tre *sette* = tre sjuor) var ett italienskt kortspel och särskilt omtyckt bland högreståndsdamer. På skämt kallat ’tristess’, av dem själva eller andra är oklart. Det spelas av fyra personer, två par, med en kortlek där man tagit bort tior, nior och åttor, så att fyrtio kort återstår av den fullständiga leken om femtiotvå spelkort.

För att skaffa sig extrainkomster utförde medaljgravörer som Daniel Fehrman, Gustaf Ljungberger och Carl Johan Wikman emellanåt spelpenningar på beställning. Mer personliga spelpenningar tillverkades främst för medlemmar i kungliga familjen och för personer ur adeln för deras eget bruk, nu benämnda enskilda spelpenningar. De är oftast av silver och visar vapensköld, namn eller annat som kan knytas direkt till ägaren.

Spelpenningar försågs med deviser och sinnebilder för att påminna spelaren om nyttan av varsamhet i spelet. Sådana som tillverkades för

allmän användning var oftast av koppar, mässing och tenn. Spelpenningar fanns även försilvrade, till och med förgyllda.

På bilden ovan ses en så kallad allmän spelpenning särskilt avsedd för kortspelet triset. Den visar på ena sidan tio spelkort; hjärter dam i mitten, till vänster kung och till höger knekt, därefter en sju, sexa och så vidare till hjärter ess intill kungen. Alla är ordnade i ring, en *calendrion* eller *calodendrion* i hjärter. Omskriften inleds med en fembladig ros, därefter på franska: JE VOUS LE SOUHAITE (= Jag önskar er lycka till). Under det svenska ordet SPELPENNING på fransidan ses två korslagda lagerkvistar.

Dessa spelpenningar präglades vid myntverket i Stockholm 1757–1763. Men på just den här avbildade har något gått snett, dubbla slag gjordes på åtsidan. Felslagningen var tydligen inte så allvarlig på en allmän spelpenning att man ansåg att den borde kasseras.

Gravör i detta fall var medaljkonstnären Daniel Fehrman (1710–1780). Metallen är mässing, diametern 32 mm. De finns också i silver och koppar och med mindre diameter, cirka 22 mm.

De klädda korten i helfigur har sannolikt haft franska förlagor, de har i alla fall inte återfunnits bland svenska spelkort från den tiden.

Kungen har halvlångt hår och skägg, över axlarna bär han en lång pälsbrämmande mantel. Han har krona, spira och riksäpple. Allt som sig bör för en krönt kung. Damen, drottningen, bär också krona över sitt långa hår, vars lockar ligger framåt över hennes bara bröst. Den hellånga klänningen är markerad vid midjan och har mönsterbård vid fallen. En mantel ses slängd över ena axeln. Knekten har huvudbonad och klädseln är knäkort. Därunder skymtar hans byxor, ben och skor. I vänster hand håller han en lans eller en lång stridsyx.

Svitmärket hjärter har föregångare i de äldsta spelkorterna med bilder på mynt, myntsymboler och hjärtliknande sköldar.

Monica Golabiewski Lannby

Mer att läsa

Bernström, J.: *Spelkort*. Nordiska museet. 1960.

Holst, G.: *Spelpenningar avsedda för kortspel*, s. 87–89, nr 155. 1977.

— Spelpenningar med några anmärkningsvärda spelkortsbilder. *Kartofilen* 1991:2 s. 10–14.

Föreningens hemsida 25 år!

– www.numismatik.se

Av Ingemar Svenson

FÖRENINGENS HEMSIDA fyller nu 25 år, den första versionen publicerades 1996. I dag när allt är digitalt kan det tyckas som en relativt kort period. Men 1996 var internet bara i sin linda och få insåg nog vilken otrolig genomslagskraft hemsidor och annat som distribueras genom de digitala kanalerna skulle få.

I dag är internet med alla de applikationer som är kopplade dit enormt. Allt styrs i princip digitalt och kopplingar till internet finns överallt. Till och med löparklockan är kopplad till GPS och fångar varje rörelse, även hjärtfrekvens, och via en app kan sedan händelseförloppet visualiseras och sparas. Skulle internet stå stilla går inte betalningar att genomföra, särskilt allvarligt då vi är på mot det kontantlösa samhället, där våra ögonstenar mynten knappt finns i cirkulation längre.

Även inom numismatiken sker naturligtvis det mesta numera via internet.¹ I princip all forskning presenteras digitalt och även mer konservativa företeelser som auktioner har mer eller mindre flyttat från tryckta kataloger och budgivare i salen till digitala kataloger och budgivare online. Fysiska möten har ersatts av möten på Skype, Zoom eller Meets, brev via posten med e-post. Pandemin har snabbat på utvecklingen och frågan är om vi inte just nu upplever ett paradigmskifte där det digitala ersätter det tryckta. Såväl miljöaspekter, antalet människor som kan nås, som produktionskostnader talar för det digitala. Utvecklingen har varit enorm.

En av de stora frågorna vid mitten av 1990-talet var om internet var

något för framtiden. Tekniker hade säkert börjat förstå internets potential, medan gemene man nog inte ägnade det någon större tanke. Även inom SNF var man tveksam till den nya tekniken om jag läst och hört rätt. Tongångarna var alltså inte så positiva till att presentera sig digitalt. Det fanns dock förespråkare för det digitala i styrelsen och 1996 fick denna "lilla" gruppering övriga styrelsens "välsignelse" att skapa en hemsida. Det tackar vi för i dag.

Första sidan skapades av Kjell Holmberg som också blev föreningens första webbredaktör. På den tiden fanns inga program som skapade hemsidor, utan Kjell och vi övriga som då höll på med hemsidor fick handkoda dem i programmeringspråket HTML (*HyperText Markup Language*). Ett inte alltför flexibelt sätt att skapa en visuell hemsida, men det var vad som fanns till buds. Kjell lämnade redaktörsrollen 2001 men är fortfarande tjugo år senare aktiv på internet med egen hemsida.²

Nu var det inte bara kunskapen om internet och programmeringspråket som var i sin barndom. Även sättet att kommunicera med de servrar där sidorna hade sin hemvist var

utvecklat. Man nådde servern via telefonen och hastigheten som stod till buds var oftast bara 9600 baud (9600 bit/s). I dag går det att hitta bredband för konsumenter med hastighet på 1000Mbit/s (1000 000 000 bits/s). Kostnaden för dagens snabba bredband är cirka 300 kronor i månaden. De gamla baud-modemen betalades till en början med samma avgift som ett telefonsamtal. Kostnaden för ett telefonsamtal beroende på om det var ett när-, region- eller fjärrsamtal var 16–64 öre per minut.³ Om vi i dag är online 24–7 var tiden vi tillbringade på internet i slutet av 1990-talet alltså begränsad. Det var dessutom inte helt lätt att hitta olika sidor, adresserna på den tiden var allt annat än enkla och SNF hade med den tidens mått mätt en relativt enkel adress <http://www.users.wineasy.se/snf/>. År 2002 släpptes domännamnen fria och i det sammanhaget bör föreningens nuvarande adress www.numismatik.se ha anskaffats.

För den som vill läsa mer om introduktionen av föreningens hemsida rekommenderas Kjell Holmbergs artikel, 'Svenska Numismatiska Föreningen – nu på Internet!' i SNT 1996:5 (du kan naturligtvis hämta tidningen digitalt på hemsidan: [numismatik.se/pdf/snt51996.pdf](http://www.numismatik.se/pdf/snt51996.pdf)). Särskilt roande tycker jag beskrivningen av internet och hur man når det är. Klart läsvärd text så här 25 år senare, mycket har hänt. E-post var exempelvis relativt okänt för gemene man och beskrivs med följande rader: "Vidare finns s.k. elektronisk post som gör att man kan skicka meddelanden mellan datorer".

Hemsidan är fortfarande aktiv och

har under dessa 25 år haft fem redaktörer:

- 1996–2000 Kjell Holmberg
- 2001–2005 Dennis Pettersson
- 2006–2010 Magnus Tagesson
- 2011–2012 Tony Kamil
- 2013–ff Lennart Castenhag

Det nästan pirrar i magen när man ser besöksräknaren som står på "73" på det tidiga skärmsklippet (*bild 1*), då hemsidan (*bild 2*) under den senaste femårsperioden (2016–2020) haft mellan 43 000 och 83 000 årliga besökare.⁴ Någon statistik på antalet besök sedan 1996 är inte sammanställd, men det bör totalt ha varit över en miljon besök, inte dåligt för en förening med 662 medlemmar enligt årsredovisningen 2020.

I augusti 2013 presenterades den version och struktur av hemsidan som fortfarande är aktuell. Sidan skapades av den då nyutträdde webbredaktören Lennart Castenhag, som fortfarande basar över sidan. Syftet med uppdateringen 2013 var att göra det enklare att hitta information samt att göra det möjligt att lägga in ytterligare information via kompletterande menyknappar.

www.numismatik.se är en aktiv sida som många gånger i månaden uppdateras med artiklar och nyheter. Sidan är också en viktig kommunikationskanal med medlemmar och övriga som intresserar sig för numismatik. Sidan har varit särskilt viktig under pandemin, där medlemmar

snabbt har kunnat nås med information vid förändrade restriktioner. Restriktioner som tvingat vissa arrangemang att flyttas framåt i tiden, vilket bland annat gällt årsmötet både 2020 och 2021. SNF kommer som en jämförelse ut med åtta nummer per år. En tryckfärdig pdf måste skickas till tryckeriet tre veckor före utgivning. Vilket medför att det i bästa fall tar minst en månad från det att informationen skapas tills dess de når er läsare. På hemsidan kan samma information nå medlemmarna på en knapp timme om Lennart finns nära sin dator! Alltså en ovärderlig kommunikationskanal särskilt i pandemitider, men även annars. SNF finns numera också på facebook, där olika uppdateringar på föreningens hemsida flaggas upp.⁴

Jag hoppas att du som medlem eller läsare av denna tidning också besökt föreningens hemsida, om inte är det hög tid du gör det: www.numismatik.se

Hemsidan innehåller mycket bra och användbar information, bland annat:

- Alla utgivna nummer av Myntkontakt/Svensk Numismatisk Tidsskrift (1972–2021) i pdf-format.
- Föreningens auktioner. Första auktionen genomfördes 1935 och på sidan finns auktioner från 1995 och framåt nedladdningsbara.
- Årsmötesprotokoll från 2009 och framåt.

— Förteckningar över föreningens utgivna böcker och medaljer.

— Föreningens stadgar.

— Förteckning över vilka böcker som finns i föreningens bibliotek på Banérgatan.

— Artiklar och referat inom en rad numismatiska områden.

— Samt mycket mer.

En sida som särskilt bör framhållas är Förfalskningssidan,⁵ ack så viktig för att stävja handel med och öka kunskapen om dessa avarter. På sidan presenterar SNF kända svenska förfalskningar med bild om en sådan finns. På sidorna kan du lära dig hur man skiljer äkta från falskt. Sidor väl värda att besöka om du hittat ett mynt på internet som du känner tveksamhet kring. Känner du till svenska förfalskningar som inte finns med på föreningens sidor, "skicka då en s.k. elektronisk post, ett meddelande mellan din och vår dator"! Adressen för elektronisk post till föreningens hemsida är: webmaster@numismatik.se.

Hör gärna också av dig om du har idéer om hur sidan kan utvecklas eller om du har en artikel/ notis som du vill få publicerad.

Det är bara att konstatera att SNF satsade helt rätt för 25 år sedan när föreningen bestämde sig för en ny kanal för att nå medlemmar och andra numismatiskt intresserade, en hemsida på internet.

Vi får gratulera en vital 25-åring som förhoppningsvis kommer att vara vital i många många år till.

Noter

¹ Ingemar Svenson – 50 år av digital utveckling – *Samlad Glädje 2019* (2019).

² <http://www.gorgon.n.nu/>

³ Uppgifter hämtade från Post- och telestyrelsen (www.pts.se).

⁴ Årsredovisningar för SNF (2016–2020) publicerade i SNF.

⁵ <https://numismatik.se/2falska/>

⁶ <https://www.facebook.com/numismatik.se/>

Mysteriet med den dubbelpräglade kvartsskillingen

ETT UDDA OBJEKT som jag av ren nyfikenhet köpte för några år sedan är en riksgäldspollett som varit kontramarkerad. Den har sedan dess legat på mitt skrivbord och gång på gång har jag fingrat på den med frågan om vad den har för historia, men aldrig funnit svar. Till sist kom dock en tanke som jag fann värd att teckna ner.

Riksgäldskontoret bildades 1789 och låg länge i det tidigare Hessensteinska palatset på Riddarholmen i Stockholm. Under 1780- och 1790-talen hade Staten försummat att ge ut kopparmynt och det rådde stor brist på låga myntvalörer. För att råda bot på detta började kontoret utge myntpolletter som fungerade som lagliga betalningsmedel från 1799. Riksgäldskontorets polletter, som präglades i Avesta, gavs ut 1799–1802 i valörerna $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{4}$ skilling. $\frac{1}{2}$ -skillingen under samtliga fyra år, medan $\frac{1}{4}$ -skillingen endast med årtalen 1799 och 1800. Genom myntrealisationen 1803 reducerades polletternas värde med en tredjedel. Officiellt upphörde de att vara giltiga 1833 men fortsatte att under flera år användas som betalningsmedel ute på landsbygden.

I det här fallet har polletten på bilden, en $\frac{1}{4}$ skilling med årtalet 1799, varit försedd med en kontramarkering som sedan medvetet har slipats bort. Förutom kontramarkeringen har vid sidan om den präglade valörsiffran samma valör stansats in ännu en gång. Den här gången genom sex slag med ett I-format verktyg.

Själva kontramarkeringen ser dock ut att ha varit en rektangulär stämpel, cirka 2,4 mm bred och cirka 8–10 mm lång, med någon form av text, nu svårläst. När jag köpte myntet trodde jag att det skulle kunna finnas en chans att läsa delar av texten men tyvärr gick jag bet! Det lilla man fortfarande kan se visar att tecknen har haft rundade former. I den förnämliga boken *Stockholmspolletter** finns avbildningar av tre $\frac{1}{2}$ -skillingar

Riksgäldskontorets myntpollett, $\frac{1}{4}$ skilling 1799. Diameter 22 mm.

FOTO: BO GUNNARSSON.

riksgälds med stämplor, dock utan att någon ytterligare valörsiffra har stämplats in. I ett fall finns en längre, rektangulär stämpel med texten P. HEDLUND. Att det är samma stämpel som använts för min $\frac{1}{4}$ -skilling är emellertid uteslutet.

Frågan är ju givetvis vilken kontramarkering det kan ha varit men också varför den har utplånats. Handlar det om en riksgäldspollett som gjorts om till en annan typ av pollett för att återigen omvandlas till att tjäna som nytt betalningsmedel?

Försök till tolkning

Kanske är historien denna: med sin stämpel tjänade den en kort tid som en lokal pollett, kanske på någon fabrik i Stockholm, efter att den 1833 blivit ogiltig som allmänt betalningsmedel i staden. När den ännu en gång blev oduglig fann någon driftig

person sin inkomst i att hämta dessa obrukbara polletter till landsbygden. Det var där min pollett slipades nästan ren från sin stämpel för att återigen kunna få tjäna som betalningsmedel under några år, kanske till sitt ursprungliga värde som $\frac{1}{4}$ skilling!

Eftersom jag inte är pollettsamlare är mina kunskaper inom området minimala. Här efterlyser jag gärna läsekretsens hjälp med att kunna få svar på mina frågor och kanske någon som kan ge mig stöd eller helt förkasta min hypotes om återanvändning i två led!

Bo Gunnarsson

Not

* Faktamaterialet till artikeln har hämtats från *Stockholmspolletter. Anmorlunda pengar i fabriktörers och fattigas stad* (2010) s. 207–208.

Riksgäldskontorets $\frac{1}{2}$ -skillingar 1799 och 1800 med i efterhand snett instämplade namnet P. HEDLUND respektive initialerna F.I.R. på frånsidorna.

Diameter 27 mm. SP 4A.9.4 och 4A.9.6.

Kungliga Myntkabinetets samling.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Schweizaren som ville vara lagom

LAGOM, när sågs senast det uttrycket i skrift? I en tid där det mesta tenderar gå mot sina ytterligheter?

Fornsvenskans "laghum" betyder "enligt lagen". Inte för mycket och inte för litet", förklarade Johann Carl Hedlinger, som en gång i tiden gjorde det till sitt motto och graverade det på flera medaljer.

Han var en schweizare som 1691 föddes i kantonen Schwyz i Schweiz. Till nordöstra Frankrike flyttade han 1716 och började gravera medaljer under medaljmästare för att så småningom flytta till Paris.

Där mötte han Karl XII:s finansielle förtrogne Georg Heinrich von Görtz, som utnämnde honom till att leda Sveriges Kungliga Myntverk (Kongl. Mynthuset) och lät utnämna honom till kunglig medaljör.

Till att börja med gjorde han de nya silvermynten "carolinerna". Men när Sverige genom kungens många krig blev allt fattigare fick han lov att prägla de illa sedda nödmynten, där man satte silvermyntsbeteckningen "daler" på små mynt av koppar.

Hedlingers stora silvermedalj över Karl XII:s död var början till en rad medaljer över berömda personer, både i Sverige och Europa, bland andra påven Benedictus XIII.

År 1728 kom han tillbaka till Sverige och påbörjade sin berömda kungalängd tillsammans med Daniel Fehrman. Med kungligt tillstånd begav han sig då och då ut i Europa. Åren 1735–1737 var han gravör åt den ryska kejsarinnan Ivanovna. År 1739 gifte han sig i Schweiz med en släkting men lämnade henne där 1744 för att återvända till Sverige.

År 1745 blev han på Carl von Linnés förslag ledamot av Kungliga Vetenskapsakademien och även hovintendent. Han fick ständig tjänstledighet men lämnade Sverige mot slutet av året och bosatte sig i Schweiz där han förblev till sin död 1771.

Under tiden i Sverige gjorde han sig 1733 en medalj med ett – väl ungdomligt – självporträtt och med det

Texten har varit införd under Namn och Nytt i Dagens Nyheter den 1 september 2021.

uttryck som han ansåg vara det bästa i svenska språket: LAGOM. Men han skrev det med grekiska bokstäver för att understryka dess klassiska värde.

Som ett bevis på att han inte saknade självkritik graverade han på baksidan ett fladdrande draperi med överskriften *Gnothi seauton* (= Känn dig själv). Ett ytterligare bevis på hur högt han satte visdomen från de gamla grekerna.

Ty dessa var de första orden som stod på framsidan av Apollotemplet i Delfi och de ord med vilka Sokrates sammanfattade sitt budskap till sina elever. Måtte det genljuda i alla lärosalar!

Herman Gyllenhaal

T.v. Johann Carl Hedlingers självporträtt, 1733.
T.h. Hedlingers ofullbordade medalj LAGOM med grekiska bokstäver, cirka 1770.
Tenn. Diameter 36 mm. Jfr Hyckert (NM XVII, 1906) s. 230 nr 8 och 234 nr 24.
Kungliga Myntkabinettets samling.

FOTO: GABRIEL HILDEBRAND.

Suomen rahat 1811–2020. Finlands mynt och sedlar, 111 sidor, & Antti Vuori: Finska poletter, 70 sidor. Rikt illustrerade. 2021. ISBN 978-951-95681-7-1 ISBN 978-951-95681-8-8 Pris i mynthandeln: 47 euro.

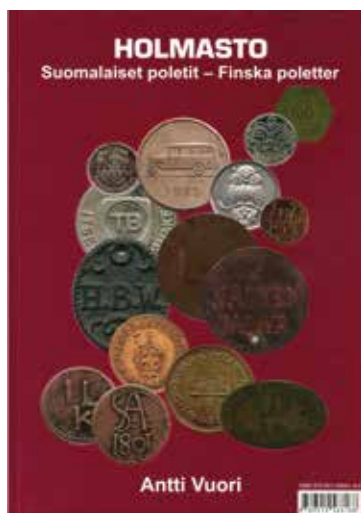
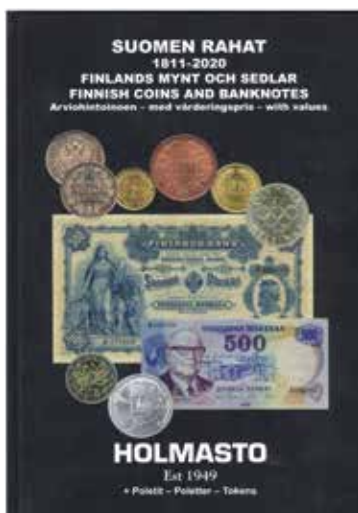
FLORAN AV NORDISKA numismatiska värderingsböcker har 2021 uppdaterats med två intressanta titlar från broderlandet Finland. Holmasto – Finlands äldsta och en av Nordens äldsta och mest kända mynthandel etablerad 1949 och verksam med betydande butik och auktionsbyrå i centrala Helsingfors (i kvarteret bredvid Stockmanns varuhus) – firar sitt 72:a verksamhetsår med en uppdaterad heltäckande värderingskatalog över finska numismatiska objekt.

I samma volym gediget klotband har inkorporerats en separat bok om finska polletter författad av Antti Vuori. Det är en sedan länge efterlängtd väil illustrerad ersättning av den första, ej så omfattande, finska pollett-katalogen skriven på 1970-talet av Erik Johansson, även den en del av Holmastos mynt- och sedelkatalog.

Att dessa båda titlar sammanlagits i en och samma utgåva är fördelaktigt då alla samlare nu har tillgång till senaste rönen och reviderade orienterande värderingspriser. Detta torde underlätta och därmed stimulera ett ökat intresse för polletter. Motsvarande gebit svenska polletter röner numera en ökad efterfrågan som följd av flera utgivna moderna referensböcker samt att flera större samlingar framkommit på auktionsmarknaden varvid en tydligare prisbild uppnåtts.

Mynt och sedlar

Mynt- och sedelkatalogen omfattar 111 numrerade sidor förord och förteckningar med ymniga goda färgfotografier. Den kronologiskt och i stigande valörordning uppbyggda katalogen täcker präglande mynt under perioden 1864–2020, omfattande

det ryska storchertigdömet Finland fram till 1917, den påföljande interimsregeringen (Rysslands provisoriska regering) följd av nuvarande republiken. Sedelväsendets utgåvor täcks från 1812 till modern tid inklusive några privatbanksemissioner. De finska eurovalörerna ingår givetvis också. Myntpräglingarna under svensk-tiden, medeltiden fram till och med Gustav Vasa – det vill säga myntningen i Åbo slott – är inte berörda.

Allt är vederhäftigt förtecknat, pedagogiskt illustrerat och förklarat med hänsyn till nyare rön om väsentliga varianter som upptäckts sedan föregående bokutgåva. En majoritet valörer och årtal med viktigaste varianter har försetts med fem olika kvalitetskategorier, där värderingsorientering ges i euro i de kvaliteter som har samlarvärde. Samtliga förtecknade uppgifter har försetts med sitt unika referensnummer, vilket som bekant underlättar förteckningsnoteringar och söklister samt distinkta auktionsbeskrivningar.

Notabelt är att Finland – till skillnad från Sverige – vidmakthåller traditionen med frekventa utgåvor av guldmynt, i valörerna 50 (bimetallisk) respektive 100 euro. År 2013 och följande år påbörjades myntemis-

sioner i högre valörer finska individnumrerats. Dessa utgåvor avsedda för samlarmarknaden, likaså årssetten med reguljära euromynt, förefaller ha en stabil efterfrågan på hemmamarknaden. Vid jämförelser med den nästan tio år gamla föregående upplagan av denna bok har en del värderingar i högre kvaliteterna ökat enligt väl underbyggda marknadsnoteringar. När vikande efterfrågan motiverar har nedjusteringar av indikativa värderingar också skett.

Polletter

Titel två i denna bokvolym utgör ett corpus över kända pollettyper tillverkade, utgivna och använda i Finland. Notabelt är att det även förekommer polletter som tillverkats av svenska Sporrang. För denna litterära prestation på sjuttio sidor står Antti Vuori, vars katalogisering bygger på identifierade användarkategorier och inom respektive denna någorlunda alfabetisk ordning efter identifierad pollettutgivare. Inom vissa kategorier har även försök till kronologisk förteckning prövats.

Tyvärr är förord och anvisningar enbart på finska språket varför det för den icke-finnsktalande internationella läsekretsen blir en relativ prövning att tolka sig fram för tillämpning av

katalogen. Positivt är att ett bra typologiskt bildmaterial ändå underlättar identifieringsansträngningar. I likhet med välkända svenska emissioner från Sporrong förekommer mängder av valörer, former och metaller eller legeringar. Sådana uppgifter uppräknas för orienterings skull men ytterligare fördjupning får samlare själv undersöka och dokumentera.

Pollett-traditionen i Finland är påvisbar från 1700-talets andra hälft, då några bruk utger olika valörer i format som det svenska kopparmyntet 1 öre sm. Därefter ökar mångfalden påtagligt under 1800-talets andra hälft. Likheter finns med de svenska emissionerna vilket visar att vi hade gott bilateralt utbyte och inspirerade varandras nationer. Antti Vuori introducerar fem värdekategorier i stigande sällsynthetsgrad och applicerar i alla förekommande kategorier och specificerade utgivare ner på försök till valörnivå. Detta är intressant och bra vägledning eftersom flertalet polletter förekommer i någorlunda likartat skick. Givetvis bestämmer marknaden noteringar när särskilt vackra eller rara exemplar traderas.

För icke-finländare är denna pollettbok klart intressant och kan underlätta identifiering av enklare och obskyra bokstavs- och symbolförsedda polletter som annars riskerar kvarstå som obestämbara. Förtjänstfullt och imponerande är också en litteraturreferensförteckning på hela 200 poster, vilket underlättar att söka och förkovra sig i läsvärda artiklar och tidigare forskningsbidrag. Glädjande nog ingår också några referenser med svenskt ursprung.

Sammantaget är detta nyutkomna referensverk över finska mynt, sedlar och polletter ett väl producerat bidrag som i en bekväm och robust volym utgör kunskapskälla och orientering för samlare och forskare och kan rekommenderas varje nyttobibliotek med anspråk.

Per-Göran Carlsson

När riksbankens tjänstemän voro "Banco-betiente"

Både enligt den Palmstruchska bankens oktrojer och enligt "Bancoordningen" av 1668 utgjorde "Banco-Betiente" en gemensam titel för *hela* bankpersonalen (dock med undantag för "vachtmästare samt kammar- och husdrängar").

På 1700-talet börjar som ett gemensamt namn användas "Banco-Betieningen", så t.ex. i kungörelser av 1720 och 1743. Vid mitten av 1700-talet finner man dock, att kommissarierna börja inta en särställning.* Sälunda finna vi i 1765 års lönestat uttrycket "Herrar Commissarierne och de övriga Banco-Betiente", i en kungörelse av 1766 "Banquens Commissarier och den övre Betieningen", i en dylik av 1778 titeln "Banquens Embetsmän och Betiente" samt 1779 "Banquens Commissarier och Betiening".

Ungefärligen från 1820-talet torde man kunna säga, att som regel "Banco-Betiente" o.d. uttryck ej användes om tjänstemännen. I statsrevisorernas instruktion av 1824 återfinnes titeln "Werkets Embets- och Tjenstemän". I riksbankens författningar från t.ex. 1868 lyder motsvarande: "Bankens Embets- och Tjenstemän" (vilket uttryck ännu egendomligt nog återfinnes i statsrevisorernas instruktion av 1925). Under 1800-talets sista kvartssekel skedde dock ett slags degradering av "Bankens Embetsmän" (= kommissarierna), i det även dessa i t.ex. lönestaten upptogs under rubriken "tjänstemän".

När emellertid tjänstemännen som visats några årtionden in på 1800-talets ej längre kallades "Banco-Betieningen" eller "Banco-Betiente" så övergick denna senare titel** att användas om vaktmästarna, vad bankreglementet beträffar för sista gången år 1913. Från och med följande år sammanslås där nämligen förut

brukliga "tjänstemän och betjante" till "tjänst innehavare". I den år 1916 reviderade Instruktionen för avdelningskontorens revisorer förekommer dock ännu uttrycket "tjänstemän eller betjäning".

Ordet "Banco-Betiente" (o.d. uttryck) tillhör således de inom språkets värld ej så sällsynta fall, då ett ords valör så småningom sjunker, varefter ordet till sist dör.

Noter

* Dock kallades ännu år 1762 av bankodeputationen kommissarie Gustaf Reuterholm för "en Betiente".

** Längre fram t.ex. i lönestaten och bankmatrikeln moderniserad till "vaktbetjänt".

Signaturen J.O. (J. Olson)
i Bancoposten juni 1928, s. 101-102

BOKTIPS

REFERENSKATALOG SVENSKA AKTIEBREV

SVENSKA FÖRENINGEN FÖR HISTORISKA VÄRDEPAPPER

Svenska Föreningen för Historiska Värdepapper, Referenscatalog över svenska aktiebrev. 2021.

Medlemsavgiften för år 2022 kan betalas in redan nu

**ÅRSAVGIFTEN FÖR
MEDLEMSKAP** i Svenska Numismatiska Föreningen är enligt beslut vid senaste årsmöte fortsatt endast 200 SEK per kalenderår för boende i Sverige. I medlemskapet ingår åtta nummer av Svensk Numismatisk Tidskrift. Juniorer upp till 20 år betalar endast 100 SEK per år. Medlemmar bosatta utanför Sverige betalar 375 SEK.

För den SNF-medlem som dessutom önskar prenumerera på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (se artikel på sidan 195) som ges ut med fyra nummer per år betalas 300 SEK extra. NNUM sänds då automatiskt till prenumeranten tillsammans med Svensk Numismatisk Tidskrift.

Medlemsavgift till SNF och prenumeration på NNUM kan sättas in på: SNF:s plusgiro 150007-3 eller bankgiro 219-0502. Ange att betalningen gäller medlemskap år 2022 och i förekommande fall prenumeration på NNUM samt ert namn och eventuellt er nya adress.

SNF:s kansli

RADANNONSER

SNF-medlemmar erbjuds gratis annons i SNT med högst tre rader att köpa, sälja eller byta samlarobjekt.

Kontakta:
info@numismatik

Svenska Numismatiska Föreningen

Benärgsgatan 17 nb
SE-115 22 Stockholm
Tfn: 08-667 55 98 E-post: info@numismatik.se

Exp.tid mån 10.00-12.00 13.00-16.00 (stängt mids.-august)
Plusgiro: 15 00 07-3, bankgiro: 219-0502
IBAN: SE84 6000 0000 772 772 878
SWIFT: HAND SE 55 (Kom ihåg att uppgå namn)

MEDLEM I NORDISK NUMISMATISK UNION

OBS!

Årsavgiften skall vara erlagd **senast under februari månad!**
Vänligen kontrollera att Ditt namn är rätt stavat och adressen korrekt.

MEDLEMSKORT

i
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN
för år 2022 2022

(namnteckning)

Årsavgiften betald med 200 kr.
(Medlemmar bosatta utanför Sverige betalar på grund av portoskillnad och plusgiroavgift 375 kr).
Juniorer under 20 år årsavgift 100 kr.

OBS! Prenumeration på Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad för 2022 kostar 300 kr. Totalavgiften blir då 500 kr (för juniorer 400 kr för utomlands boende 675 kr).
2022

Avskiljes före inbetalning eller girering

PlusGiro

Meddelande till betalningsmottagaren

OBS! Meddelande får ej lämnas på baksidan.
ÅRSAVGIFT 2022 2022
= 200 kr/resp. för juniorer = 100 kr
för medlemmar bosatta utanför Sverige = 375 kr

I årsavgiften ingår

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT (SNT)

Jag betalar 300 kr extra och önskar erhålla prenumeration på NORDISK NUMISMATISK UNIONS MEDLEMSBLAD (NNUM)

Från PlusGiro/personkonto (vid girering)

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till PlusGirokonto

15 00 07-3

Betalningsmottagare (endast namn)

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre

.00

1500073#06#

DET FLYGANDE MYNTET

I eventuell brist på andra numismatiska aktiviteter i juletider kanske en och annan numismatiker önskar att ändå på något sätt roa sig med sina gamla mynt. I boken *Lek och vetenskap*.

100 vetenskapliga konststycken att utan alla apparater utföras af en och hvar. Af Tom Tit. föreslås följande experiment.

Allt som behövs är en tvåkrona och en tjugofemöring från tiden kring 1890. Samt ett brännvinsglas eller, om sådant saknas, ett litet madeiraglas.

"Tag ett brännvinsglas af konisk form, hvars diameter vid brädden bör vara något större än ett tvåkronestycke och lägg i botten en tjugufemöring och der ofvanför tvåkronan, som bör ligga ungefär i jernbredd med glaskanten. Ni tillkännager nu, att ni utan att vidröra glaset eller tvåkronan skall komma tjugufemöringen att hoppa ur glaset. Ni behöfver endast blåsa häftigt på kanten af tvåkronan, som vänder sig omkring sin diameter och ställer sig lodrätt, under det att luften, som er andedrägt sammanpressat under tjugufemöringen, samtidigt kommer den att hoppa ur glaset, hvarefter tvåkronan återtager sin horisontala ställning.

Till experimentet kan ett litet maderaglas användas, men den koniska formen är dock att föredraga."

FOTO: OKÄND.

Välkommen till vår nya webbutik philea.se/shop

Vi erbjuder numismatiska och filatelistiska objekt till fasta priser för
direktköp utan provision.

Vi lägger löpande ut nya objekt.

Johan III 2 daler ND, 1+/01

Ulrika Eleonora 1 riksdaler 1719 God 01

Gustav III
1 dukat 1781 01/0

Gustav IV Adolf
1 dukat 1808 01/0

Polen 2 zlotych 1831

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

www.philea.se/shop

E-post: webshop@philea.se

coins@myntkompaniet.se

NUMISMATISKA FÖRENINGAR I SNF

Vy över den stora mässhallen, den s.k. Drottningholmssalen, på hotell Sheraton.

FOTO: DAN CARLBERG.

STOCKHOLM NUMISMATICA 2021

SÖNDAGEN DEN 3 oktober var det premiär för Stockholm Numismatica i 2021 års tapping. Mässan är ett samarrangemang mellan Myntauktioner i Sverige AB och Sveriges Mynthandlares Förening och hölls i den så kallade Drottningholmssalen på hotell Sheraton i Stockholm. Arrangörerna hoppas dra fördel av att en myntintresserad publik redan befinner sig i huvudstaden för att delta i MISAB:s auktion, vilken ägde rum dagen före mässan (denna gång kvalitetsauktion 37).

Redan från början har ambitionsnivån varit hög. Mässan har exempelvis en egen hemsida (www.stockholm-numismatica.se) och har tagit fram en broschyr med smärre artiklar med information om / annonser av utställarna, som delades ut till besökarna. Mässan har annonserats på såväl sociala medier som i dagspressen. Resultatet lät inte vänta på sig; redan premiärmässan lockade nära 300 personer, vilket gör att den vid sidan om FRIMYNT i Helsingborg, som i stället hölls på våren, seglat upp som den mest betydande i landet.

Den goda marknadsföringen av mässan gjorde att även en del utländska aktörer valde att ställa ut sina lager. Totalt fanns drygt 25 utställare på plats. Samtliga säljare som undertecknad talade med berättade att de hade sålt mycket bra, några kunde dessutom rapportera om försäljningsrekord för ett mässdeltagande; både arrangörer och utställare var alltså mycket nöjda.

Stockholm Numismatica 2022 äger rum på hotell Sheraton söndagen den 2 oktober 2022. Frågor om den kommande mässan kan ställas till: info@stockholm-numismatica.se

Dan Carlberg

Alingsås Numismatiska Förening

Edshultsvägen 20
441 96 Alingsås

Falu-Borlänge Myntklubb

www.fb-myntklubb.se

Göteborgs Numismatiska Förening

www.gnfinfo.se

Halmstads Myntklubb

Östra Infarten 4
313 31 Oskarström

Kalmar Myntklubb

www.kalmarmyntklubb.se

Katrineholm Flen Vingåker

Myntklubb

www.kfvmynt.se

Myntklubben Skilling Banco

www.mksb.se

Nola Myntklubb, Örnköldsvik

www.infoom.se/nolamyntklubb

Norrköpings Myntklubb

www.norrkopingsmyntklubb.se

Numismatiska Föreningen i Hässleholm

www.myntforeningen.se

Numismatiska klubben i Uppsala

www.nku.nu

Samlarklubben Numis

www.numisskelleftea.se

Sigtuna Myntklubb

www.sigtunamyntklubb.se

Stockholms Myntklubb

www.stockholmsmyntklubb.se

Strängnäs Myntklubb

ga@aotn.eu

Svenska Pollett föreningen

www.pollett.se

Sävsjö Myntklubb

Parallellgatan 19
576 33 Sävsjö

Södra Dalarnas Myntklubb

medlem.spray.se/sdmyntklubb

Vetlanda Numismatiska Förening

Ölandsgatan 7
574 37 Vetlanda

Villstadortens Myntklubb

Hedvägen 4
314 33 Hyltebruk

Westerbergslagens Myntklubb

Flatenbergsvägen 4
777 34 Smedjebacken

Ändringar och tillägg?

Kontakta: info@numismatik.se

NORDISK NUMISMATISK UNIONS MEDLEMSBLAD

NORDISK NUMISMATISK UNIONS MEDLEMSBLAD (NNUM) udgives af Nordisk Numismatisk Union, der blev grundlagt i 1935 som forum for samarbejde mellem møntsamlereforeninger og møntkabinetter i de nordiske lande.

Bladets ambition er at præsentere numismatiske forskningsresultater af nordisk interesse og samlerrelevant stof, gerne i én og samme artikel. Derudover bringes boganmeldelser og omtaler, samt nyheder om arrangementer, museer, PhD-forsvar og numismatisk relevant personalia. Der kommer fire numre om året, og artiklerne publiceres på de nordiske sprog.

Bladet dækker hele det numismatiske område. Der er artikler om både mønter, sedler, medaljer og jetoner, samt mere sjældent om ordner og heraldik. Også publicering og tolkning af møntfund behandles jævnligt. Tidmæssigt går emnerne fra antikken til nutiden, og geografisk dækkes hele jorden, selv om nordiske emner naturligvis dominerer.

Her i 2021 har der været meget fokus på vikingetiden. Der har været artikler om mønter med Guds hånd og Guds lam som motiv, om danske mønter fundet i Rusland og om en Sigtuna-mønt fundet i Norge samt ikke mindst en diskussion, om nogle mønter, der normalt tilskrives Lund, i virkeligheden er norske.

Men det har dog ikke kun handlet om vikingetiden. Der har også været artikler om danske og norske speciedalere fra 1700-tallet, om efterligninger af romerske medaljoner i jernalderen, om gengivelse af mønter på byvåbner samt om den stigende brug af metaldetektor i Finland. Og hvis vi ser på de foregående årgange har der også været artikler om middelalder, renaissance og moderne sedler og medaljer. Hvis blot et par eksempel skal fremhæves, kan det være mønter

fra Estland fra den svenske periode og skikken med at rulle guldmønter sammen, muligvis for at bruge dem som halssmykker eller amuletter. Så der er noget for enhver smag, hvis man blot interesserer sig en lille smule for numismatik.

Nordisk Numismatisk Union

Svenska Numismatiska Föreningen er medlem af Nordisk Numismatisk Union sammen med Skånes Numismatiska Förening, Dansk Numismatisk Forening, Norsk Numismatisk Forening, Suomen Numismaattinen Yhdistys/Numismatiska Föreningen i Finland, Numismatiska Föreningen i Åbo, Føroya Myntsavnarafelag, Myntsafnarafélag Íslands samt møntkabinetterne i Stockholm, Lund, Uppsala, Helsingfors, København, Oslo, Reykjavík og Numismatiska Forskningsgruppen ved Stockholms Universitet.

Således er alle nordiske lande og autonome områder på nær Grønland og Åland repræsenterede.

Abonnement

Som medlem af Svenska Numismatiska Föreningen kan man tegne abonnement på NNUM ved at betale 300 SEK i forbindelse med betaling af den årlige medlemsafgift til SNF. Se side 192 i dette nummer. NNUM udsendes sammen med Svensk Numismatisk Tidskrift til dig, som har tegnet abonnement. Herved sparer man de dyre portoomkostninger ved forsendelse fra Danmark samt udgifterne til bankoverførsel til Danmark af betalingen af abonnementet.

Ikke-medlemmer kan tegne abonnement ved henvendelse til regnskabsfører John Lind på:

johnlind59@gmail.com

Jens Christian Moesgaard

MYNTFYND

Silverskatt funnen i romerskt fältläger

På platsen där det tidigare legat ett gammalt romerskt fältläger har tyska arkeologer nu hittat en betydande silverskatt.

Silverskatten framkom i Augsburg i dagens södra Tyskland. Den väger hela 15 kilo och består av cirka 5 700 mynt från varierande tidsepoker. Det äldsta myntet är från den beryktade kejsar Neros tid och är alltså runt 1 950 år gammalt.

Mängden mynt är enorm jämfört med vad en soldat tjänade på den tiden som fältlägret fanns – hela elva gånger mer än en årsinkomst.

Se mer här:

www.svt.se/nyheter/sed-ovanliga-fyndet-mynt-fran-kejsar-neros-tid-hittade

Mynthandlare Johan Melin diskuterar numismatisk litteratur med Morten Eske Mortensen.

FOTO: DAN CARLBERG.

COPENHAGEN COIN FAIR 2021

SÖNDAGEN DEN 31 OKTOBER avhölls Copenhagen Coin Fair 2021. Mässan hålls traditionsenligt på en söndag, vilket är ett ovanligt men väl fungerande val av veckodag. År 2020 var mässan på grund av en viss pandemi avlyst så behovet av att få träffas var uppdämt och stort.

Sedan några år är platsen för eventet Scandic Hotel Copenhagen. Trots att läget är centralt i stan, finns för tillresande utställare och besökare parkeringsplatser relativt lättillgängligt. Många mässor har av utrymmesskäl sina utställare fördelade på flera rum på ett hotell eller mässcenter, Köpenhamn har fördelen att samla alla utställarna i en stor sal.

Liksom Stockholm Numismatica har Copenhagen Coin Fair en hög ambitionsnivå. Mässan framställer årligen ett litet mässhäfte med praktisk information och reklam med mera. Året runt upplyser också en hemsida om förestående mässor. Det är Dansk Numismatisk Forening som är arrangör och de gör ett mycket bra jobb.

Årets mässa samlade utställare inte bara från Danmark – det internationella inslaget är också relativt stort. Längst från norr kom utställare från Norge samt från Mälardalen och Göteborg, men även Mellaneuropa var representerat från Tyskland och Schweiz. Längst att resa hade en utställare från USA.

De omkring femhundra besökarna var mycket köpsugna och de flesta handlarna vittnade om goda försäljningssiffror. De många icke-svenska handlarna ger svenska kunder en speciell möjlighet att se svenska mynt som normalt inte exponeras i Sverige. Kunskapsskillnader kan dessutom innebära bättre möjligheter till fyndköp. En sydsvensk publik kan med fördel kombinera mässan med danskt ”hygge” med vandringar i stan och stopp för smørrebrød och øl till exempel.

Dan Carlberg

AUKTIONER & MÄSSOR

12/12 Myntauktion,
Frimärkshuset,
Stockholm

Våren 2022

5-6/3 MISAB, auktion 38,
Stockholm

30/4-1/5 MISAB, auktion 39,
Stockholm

Maj Myntauktion,
Myntkompaniet,
Stockholm

Se mer här:

ingemars.se/agenda

Nu säljer jag

mina utländska felpräglingar!

Besök min hemsida:

martinerrorcoins.com

HOLMASTO MYNTHANDEL

MYNT, SEDLAR, MEDALJER,
MILITARIA M.M.

Värens auktioner
se: www.holmasto.com

Alexandersgatan 50
00100 Helsingfors, Finland
+358 9 666 500

holmasto@holmasto.com
www.holmasto.com

Strandbergs Mynthandel & Aktiesamlaren AB

Värderar, köper och säljer
mynt, ordnar, medaljer, aktiebrev,
sedlar, äldre handlingar m.m.

www.strandbergs-mynt.se

Hantverkargatan 36
11221 Stockholm
Tel. 08 - 611 01 10

Skarabé
Mynt & Guld AB
 köper och säljer
MYNT, SEDLAR
 och **MEDALJER**
 Föremål från antiken

Västra Hamngatan 6
 411 17 Göteborg
 Tel. 031 - 135 088
 skarabe@telia.com - www.skarabe.eu
 Öppet: Vardagar 10 - 18

MYNTAUKTION
 12 DECEMBER 2021

Katalogen publiceras på vår
 hemsida i slutet av november.
www.frimarkshuset.se

Frimarkshuset
Skandinavisk
Filateli AB

ULF NORDLIND
MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46
 Box 5132 • 102 43 Stockholm
 Tel. 08 - 662 62 61

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR
MEDALJER • ORDNAR

Lagerlista över svenska personmedaljer
 och numismatisk litteratur

www.nordlindsmynt.se

HÅKAN WESTERLUND
MYNTHANDEL

KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER

Olympiska föremål

Gamla Brogatan 36
 111 20 STOCKHOLM
 Tel. 08 - 411 08 07

Öppet: måndag - torsdag 11-13

SELINS MYNTHANDEL AB
 Mynt Sedlar Medaljer
 Ordnar Nålmärken

Öppettider:
 Vardagar 10.00 - 18.00
 Hantverkargatan 8
 11221 Stockholm
 Tel. 08 - 411 50 81
kontakt@selinsmynthandel.se

SVENSKA NUMISMATISKA
FÖRENINGEN

Vuxen 200 SEK/år
 Junior 100 SEK/år
 Utomlands boende 375 SEK/år

Plusgiro 150007-3
 Bankgiro 219-0502

info@numismatik.se

MYNTBUTIKEN I SVERIGE AB

Kyttingevägen 15
 181 31 Lidingö

Tidsbokning: 08-68439200

KÖPER MYNT - MEDALJER
HEMBESÖK STOCKHOLM

Se exempel på inköspriser:
www.myntbutiken.se

SVERIGES MYNTHANDELS FÖRENING

är sedan 1973 en etablerad sammanslutning av för närvarande 23 mynthandlare. Föreningens syfte är att samordna strävanden och idéer angående mynthandels utveckling, uppmuntra vetenskaplig forskning och sprida kännedom om numismatik, samt att skapa varaktiga och vänskapliga förhållanden svenska mynthandlare emellan. Medlemmarna förbinder sig att ej saluföra förfälskade objekt i enlighet med Svenska Numismatiska Föreningens upprop.

BESO UR & ANTIK AB

Bertil Svensson
Västra Hamngatan 6
411 17 Göteborg
Tel. 031-139484
besour@telia.com
www.besour.se

CEDERHOLMS MYNTHANDEL

Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 076-8344684
cederholmsmynthandel@gmail.com

ROBERTO DELZANNO MYNTHANDEL

Villa Långbro - Stockholm
Tel. 0708-865008
roberto@delzanno.se
www.delzanno.se

HAMRIN & SVAHN MYNT AB

Sjöberg 1
147 91 Grödinge
Tel. 08-7326686, 070-2126455
christian.hamrin@telia.com

JOAKIMS MYNT & SEDLAR

Södra Långvägen 17A
443 39 Lerum
www.joakimsmyntochsedlar.se

KARLSKRONA MYNTHANDEL AB

Hantverkaregatan 37
371 35 Karlskrona
Tel. 0455-81373
lennart@mynt.nu
www.mynt.nu

RUNE LARSSON MYNTHANDEL

Stora Brogatan 14 / Box 98
501 13 Borås
Tel. 033-410315

LUNDS MYNTHANDEL

Klostergatan 5
222 22 Lund
Tel. 046-144369
butik@lundsmynthandel.se

J. MELIN MYNT

Koltrastvägen 23
373 32 Nätraby
melinmynt@hotmail.com

MITQALCOINS

Klas Johnsson
Box 5078
141 05 Kungens kurva
info@mitqalcoins.se
Tel. 070-6101073

MYNTHANDEL SB NUMISMATICS

S. Bilis, Östermalmstorg
Box 5143
10243 Stockholm
info@mynthandel.com
www.mynthandel.com

HB MYNTINVEST CORONA

Hemgårdsvägen 28f
611 38 Nyköping
Tel. 0155-286325
www.coronamylnt.se

NILSSONS MYNTHANDEL AB

Box 12
896 21 Husum
Tel. 076-1132207
nilssonsmynthandel@hotmail.com

ULF NORDLIND MYNTHANDEL AB

Karlavägen 46 / Box 5132
10243 Stockholm
Tel. 08-6626261
info@nordlindsmylnt.se
www.nordlindsmylnt.se

NUMIKON / TICALEN MYNTHANDEL

Stefan Jonasson / Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3
411 39 Göteborg
Tel. 073-9540868
numikon@comhem.se

PECUNIA MM HB

Östra Mårtensgatan 19
223 61 Lund
Tel. 0705-252519
mattsson.g@telia.com

J. PEDERSEN MYNTHANDEL

Norra Strandgatan 30 / Box 1320
251 13 Helsingborg
Tel./fax 042-122528
pedersen.mylnt@telia.com
www.jpetersen.se

SELINS MYNTHANDEL AB

Hantverkargatan 8 / Box 16390
112 21 Stockholm
Tel. 08-4115081
www.selinsmynthandel.se

SKARABÉ MYNT & GULD AB

Drottninggatan 10
411 14 Göteborg
Tel./fax 031-135088
skarabe@telia.com
www.skarabe.eu

STENENG AB

Peter Sten
Industrigatan 6
335 73 Hillerstorp
petersten@icloud.com
Tel. 070-5222036

SVENSK MYNTHANDEL

Mikael Kindahl
Badstugatan 24, Bredablick
691 32 Karlskoga
svenskmynthandel@hotmail.com
www.svenskmynthandel.se

HÅKAN WESTERLUND MYNTHANDEL

Gamla Brogatan 36
111 20 Stockholm
Tel. 08-4110807
www.hwmynt.se

AB WIJK ANTIK

Flisvägen 5
743 94 Skyttorp
Tel. 070-3680807
info@wijk.se

www.smf.com.se

MYNTAUKTION

Nu söker vi inlämningar till vårens stora live-auktion.
Välkommen in med dina objekt!

Ett urval mynt (inkl. köparprovision) som vi har sålt tidigare:

8 daler 1660
2.117.000:-

1 daler 1594
"SIGIMVNDVS"
677.000:-

Ryssland
5 rubel 1762
460.000:-

Norge
1 speciedaler 1861
med B under bilden
2.238.500:-

Bättre mynt och hela samlingar mottages till kommande myntauktioner.
Vi har mycket goda möjligheter att finna köpare till dina objekt eftersom mer än 20.000 kunder i Sverige och utlandet ser varje auktion via vår hemsida och katalogen.
Kontakta oss för en förutsättningslös diskussion!

MYNTKOMPANIET

Myntkompaniet
Svartensgatan 6
116 20 Stockholm

Tfn: 08-678 32 17

E-post: coins@myntkompaniet.se

www.philea.se

MYNTAUKTIONER

I SVERIGE AB

INLÄMNING - SLUTSPURT

Inlämning till kvalitetsauktion 39 pågår året ut.

Auktionen avhålls 30 april - 1 maj 2022 på Hotell Sheraton, Stockholm.

Föremål ur Everlövsfyndet som säljs på auktion 39. Everlövsfyndet är Skånes näst största vikingaskatt funnen på 1900-talet och omfattar över 900 mynt och andra artefakter.

Myntauktioner i Sverige AB

Banérgatan 17, 115 22 Stockholm • Storgatan 10, 342 60 Moheda

E-mail: info@myntauktioner.se • Telefon: 08-410 465 65

www.myntauktioner.se